

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Emila Franciscyho, v právnej veci žalobkyne **I.**, bývajúceho v Ž., proti žalovanému **Š.**, so sídlom v B., IČO: X., **o zaplatenie 63 120 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17 C 313/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2007 sp. zn. 6 Co 102/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2007 sp. zn. 6 Co 102/2006 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom zo 16. novembra 2005, č.k. 17 C 313/2004-43 žalobu zamietol; žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca a žalovaný skončili pracovný pomer dohodou dňa 31. augusta 2003 z dôvodu organizačných zmien pre nadbytočnosť žalobcu, v ktorej bola zároveň dohodnutá výška odstupného podľa platnej kolektívnej zmluvy vo výške osemnásobku funkčného platu. Na základe platobného dekrétu s účinnosťou od 1. augusta 2003 bol žalobcovi určený funkčný plat vo výške 22 060 Sk mesačne (tarifný plat 13 470 Sk + osobný príplatok 7 890 Sk a príplatok za riadenie 700 Sk). Po nesplnení príkazného listu č. 6 vydaného riaditeľom žalovaného bol žalobcovi odobratý osobný príplatok s účinnosťou od 1. augusta 2003. Po odobratí osobného príplatku od 1. augusta 2003 vznikol žalobcovi

nárok na výplatu dohodnutého odstupného vo výške osemnásobku funkčného platu, t.j. 8 x 14 170 Sk mesačne (tarifný plat 13 470 Sk a príplatok za riadenie 700 Sk). Žalovaný vyplatil žalobcovi odstupné vo výške osemnásobku funkčného platu 113 360 Sk. Súd prvého stupňa s poukazom na § 15 ods. 1 písm. a/, c/, e/, § 15 ods. 4, § 23 ods. 1, 2, § 41a, § 49 ods. 1 písm. c/ zákona č. 313/2001 Z.z. o verejnej službe dospel k záveru, že nárok žalobcu nie je dôvodný, vychádzajúc zo záveru, že dohodnuté odstupné bolo žalobcovi vyplatené a súd nie je oprávnený preskúmať rozhodnutie žalovaného o odobratí osobného príplatku; preto žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnému žalovanému trov nevznikli, preto mu ich náhradu nepriznal.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 28. februára 2007 sp. zn. 6 Co 102/2006 rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v lehote 3 dní 63 120 Sk s úrokom z omeškania 13 % ročne od 6. októbra 2003 do zaplatenia spolu s náhradou trov konania vo výške 20 141 Sk na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. G., advokáta so sídlom v Ž.. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal z § 47 ods. 2 zákona č. 313/2001 Z.z. o verejnej službe (účinného v čase uzatvárania dohody o skončení pracovného pomeru medzi účastníkmi), podľa ktorého, ak osobitné predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnávateľov a zamestnancov podľa § 1 ods. 1, obsahujú ustanovenia o priemernom zárobku alebo priemernej mzde, je tým funkčný plat podľa § 15 ods. 4 alebo ods. 5 alebo funkčný plat podľa § 55 ods. 8 a 9 priznaný zamestnancovi v čase, keď vznikol dôvod na jeho použitie. Z dohody o skončení pracovného pomeru z 13. augusta 2003 v spojení s čl. 2.2 kolektívnej zmluvy a § 47 ods. 2 zákona č. 313/2001 Z.z. uzavrel, že žalovaný sa zaviazal vyplatiť žalobcovi odstupné vo výške osemnásobku funkčného platu určeného v čase, keď vznikol dôvod na jeho použitie, t.j. dňa 13. augusta 2003. Následná zmena výšky funkčného platu, navyše so spätnou platnosťou, nemôže mať vplyv na uzatvorenú dohodu o odstupnom. Na základe uvedeného odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. Peňažný nárok žalobcu nebol uspokojený riadne a včas, preto žalobcovi priznal aj úroky z omeškania uplatnené od 6. októbra 2003 v súlade s § 1 ods. 2 Zákonníka práce a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške 13 % ročne stanovené nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu vo výške 20 141 Sk.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby dovolací súd z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom videl v nesprávnej aplikácii právnej normy na zistený skutkový stav, keď namiesto § 47 ods. 2 zákona č. 313/2001 Z.z. o verejnej službe, na základe ktorého bola stanovená výška funkčného platu (22 060 Sk k 13. augustu 2003) mal súd správne aplikovať § 47 ods. 3 zákona č. 313/2001 Z.z., podľa ktorého je nevyhnutné pri určení času, kedy sa stanovuje výška funkčného platu vychádzať z toho mesiaca, za ktorý sa čistý funkčný plat zisťuje. Funkčný plat pre potreby odstupného vyplácaného žalobcovi je potrebné zisťovať za mesiac august 2003. Jeho výšku nie je možné určiť pred uplynutím tohto mesiaca, pretože pohyblivú zložku funkčného platu môže zamestnávateľ zvýšiť, znížiť, alebo odobrať (§ 23 ods. 2 zákona č. 313/2001 Z.z.). Výšku funkčného platu žalobcu za mesiac august 2003 možno zistiť až vo výplatnom termíne za tento mesiac, v ktorom sú obsiahnuté aj zmeny jeho pohyblivých zložiek. Dovolateľ uvedené zohľadnil pri vyplatení správnej výšky odstupného žalobcovi.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že pre predmet sporu je rozhodujúca dohoda o skončení pracovného pomeru uzavretá 13. augusta 2003, v ktorej sa účastníci dohodli o skončení pracovného pomeru dohodou, ale aj o odstupnom a jeho výške podľa kolektívnej zmluvy ako osemnásobku funkčného platu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený zamestnancom s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1, 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie bolo podané dôvodne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237

O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd predovšetkým skúmal, či v konaní nedošlo k uvedeným vadám konania. Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená ani žalovaným v dovolaní namietaná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom

súdnom konaní. Vadu tejto povahy dovolateľ nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolateľ tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V ďalšom sa preto dovolací súd zamerlal len na posúdenie danosti tohto odvolacieho dôvodu.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré ho viedlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa a k zamietnutiu žaloby nie je však vecne správne.

V danom prípade bolo sporným posúdenie otázky rozhodujúcej pre výpočet odstupného prislúchajúceho žalobcovi, a to určenie času (okamihu), kedy vznikol dôvod na použitie funkčného platu pre výpočet odstupného. Súd prvého stupňa vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého žalobcovi vznikol nárok na vyplatenie odstupného vychádzajúc z funkčného platu 14 170 Sk mesačne (13 470 Sk tarifný plat a 700 Sk príplatok za riadenie) bez osobného príplatku, po úprave vykonanej s účinnosťou od 1. augusta 2003. Odvolací súd naopak za rozhodujúci považoval funkčný plat, ktorý bol žalobcovi priznaný v čase uzavretia dohody o skončení pracovného pomeru (13. augusta 2003) v sume 22 060 Sk, t.j. pred uvedenou úpravou jeho funkčného platu.

Podľa § 1 ods. 5 zákona č. 313/2001 Z.z. o verejnej službe (ďalej len „zákon č. 313/2001 Z.z.“), na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri vykonávaní verejnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

Pri skončení pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ Zákonníka práce, ak o týchto dôvodoch rozhodla vláda Slovenskej republiky alebo ak vyplynuli z osobitného zákona, zamestnávateľ môže zamestnancovi poskytnúť ďalšie odstupné nad ustanovený rozsah a nad rozsah dohodnutý podľa § 49 ods. 1 až vo výške osemnásobku funkčného platu zamestnanca (§ 41a zákona č. 313/2001 Z.z.).

Podľa § 47 zákona č. 313/2001 Z.z. ak osobitné predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnávateľov a zamestnancov podľa § 1 ods. 1, obsahujú ustanovenia o priemernom zárobku alebo priemernej mzde, je tým funkčný plat podľa § 15 ods. 4 alebo odseku 5 alebo funkčný plat podľa § 55 ods. 8 a 9 priznaný zamestnancovi v čase, keď vznikol dôvod na jeho použitie (ods. 2). Ak sa na účely výpočtu peňažných plnení vychádza podľa všeobecne záväzných právnych predpisov z priemerného čistého zárobku zamestnanca, zisťuje sa tento zárobok z funkčného platu odpočítaním súm poistného na zdravotné poistenie, nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, príspevku na poistenie v nezamestnanosti, príspevku na doplnkové dôchodkové poistenie a preddavku na daň z príjmov fyzických osôb vypočítaných podľa podmienok a sadzieb platných pre zamestnanca v mesiaci, za ktorý sa tento čistý funkčný plat zisťuje (ods. 3).

Podľa § 3 ods. 1 Zákonníka práce pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone verejnej služby sa spravujú týmto zákonom, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca bol v pracovnom pomere u žalovaného vo verejnej službe, a že dňa 13. augusta 2003 bola medzi nimi uzavretá dohoda o skončení pracovného pomeru k 31. augustu 2003 z dôvodu nadbytočnosti žalobcu. Súčasťou tejto dohody bola aj dohoda, podľa ktorej sa žalovaný zaviazal vyplatiť žalobcovi odstupné vo výške osemnásobku funkčného platu. Táto dohoda zodpovedá ustanoveniu § 41a zákona č. 313/2001 Z.z.

Dovolací súd zistil, že odvolací súd na vec síce použil správnu právnu normu (§ 47 ods. 2 zákona č. 313/2001 Z.z.), túto však nesprávne vyložil, a preto následne dospel k nesprávnym právnym záverom, keď pri posudzovaní výšky nároku žalobcu na odstupné vychádzal z jeho funkčného platu, priznaného mu v čase uzavretia dohody o skončení pracovného pomeru, t.j. 13. augusta 2003, ktorý deň považoval za rozhodujúci z hľadiska vzniku dôvodu na použitie funkčného platu v zmysle vyššie uvedeného zákonného ustanovenia. Správne bolo potrebné v danom prípade vychádzať z funkčného platu žalobcu po úprave vykonanej po tom, čo bola uzavretá dohoda o skončení pracovného pomeru. Ako totiž vyplýva z ustanovenia § 47 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. rozhodujúcou skutočnosťou pre určenie funkčného platu je čas, kedy vznikol dôvod na jeho použitie. V danej veci dôvod na použitie funkčného platu nastal až splnením materiálnej podmienky na vznik nároku na odstupné, teda okamihom, kedy došlo ku skončeniu pracovného pomeru. Pretože pracovný

pomer žalobcu u žalovaného skončil dohodou dňa 31. augusta 2003, bolo preto potrebné pre stanovenie výšky odstupného (osemnásobku funkčného platu) vychádzať z funkčného platu, ktorý žalobca dosiahol za mesiac august 2003.

Pokiaľ dovolateľ v dovolaní namietal, že na danú vec mal súd aplikovať § 47 ods. 3 zákona č. 313/2003 Z.z., túto námietku dovolací súd nepovažuje za správnu. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje na prípady, v ktorých všeobecne záväzný právny predpis vychádza z čistého priemerného zárobku pri výpočte určitých peňažných plnení v pracovnoprávných vzťahoch. Naproti tomu odsek 2 tohto ustanovenia upravuje prípady vzťahujúce sa na zamestnávateľov a zamestnancov podľa § 1 ods. 1 zákona č. 313/2001 Z.z., v ktorých sa vychádza z priemerného zárobku. Z formalno-právneho hľadiska je významné, že pre stanovenie výšky odstupného podľa § 76 ods. 2 Zákonníka práce, je určujúcim pojmom priemerný mesačný zárobok, nie priemerný čistý zárobok.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním žalovaného vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je dôvodné, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.). Právny názor vyslovený v tomto rozsudku je záväzný; v novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková